

การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย*

The Communication for Increasing Participation in Community Development of Subdistrict Administrative Organization in Chiang Rai Province

¹ Thanakorn Sriko, Wittayatorn Tokeaw, Korrakoch Kantaboon และ Jitarporn Suchivoraseth

¹ Thanakorn Sriko, Wittayatorn Tokeaw, Korrakoch Kantaboon
and Jitarporn Suchivoraseth

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Thanakorn.s999@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 1) บทบาทและสภาพปัญหาการสื่อสาร 2) รูปแบบการสื่อสาร และ 3) แนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสาร เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก 27 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายก ปลัด ผู้อำนวยการกอง/ฝ่ายต่างๆ ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสื่อสารและพัฒนาชุมชน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสื่อสารมีบทบาทในการให้ความรู้ต่างๆ สิทธิของประชาชน รับฟังความคิดเห็นผ่านการประชาคมหมู่บ้าน สสำรวจความคิดเห็นจัดโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ประสานงาน มอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชนอย่างเสมอภาค สร้างความตระหนักในคุณค่าของตนเอง และพัฒนาตนเอง ส่วนสภาพปัญหาการสื่อสารคือ การประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึง ข้อกำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ขาดการเผยแพร่ข้อมูลและบุคลากรขาดความชำนาญ การกระจายตัวของชุมชน การประกอบอาชีพหลัก ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ให้เกิดผลประกอบการตัดสินใจ และข้อจำกัดของกฎ ระเบียบ 2) รูปแบบการสื่อสาร ควรร่วมพัฒนานโยบายโดยใช้การสื่อสารแบบสองทางจากเบื้องล่างขึ้นสูงเบื่องบน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่สนใจ และร่วมตรวจสอบและประเมินผลการบริหารของ อบต. 3) แนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสาร ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ ภาษาในการสื่อสาร สร้างความเชื่อมั่น สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ การบูรณาการ กลไกของคำสั่งการควบคุม การป้องกัน และการบริหารจัดการ

คำสำคัญ: การสื่อสาร; การมีส่วนร่วม; การพัฒนาชุมชน; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The research article examined communication for increasing participation in community development of Subdistrict Administrative Organization in Chiang Rai Province, with the following topics: 1) role and problems of communication; 2) communication model; and 3) guidelines for maximizing the benefits of communication. The study employed a qualitative research method, in which data were collected through in-depth interviews with 27 key informants, including the president and vice president of the Subdistrict Administrative Organization, department and division directors, community leaders, and communication and community development experts. Structured in-depth interviews were used as research instruments. The data collected were analyzed using the descriptive approach.

From the study, the following results are found: 1) Communication is important in providing knowledge about people's rights, listening to opinions in the village and community, surveying opinions, organizing projects in line with local development plans, promoting participation, coordinating, and delegating decision-making authority equally to people, and creating awareness of one's own value and development. As for communication problems, there is still inadequate public outreach, time limits for listening to opinions, lack of information dissemination, lack of employee expertise, community fragmentation, and decision makers who do not justify their decisions, and limitations in rules and regulations; 2) The communication model where policies should be developed collaboratively by communicating both ways, both upward and downward, establishing operational guidelines, providing opportunities for people to participate in activities of interest, and reviewing and evaluating the management of the sub-district administrative organization; and 3) The guidelines for maximizing the benefits of communication include the development of knowledge and understanding, the use of language for communication, the building of confidence, the development of a new body of knowledge, integration, control and command mechanisms, prevention, and management.

Keywords: Communication; Participation; Community Development; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อองค์กรท้องถิ่นที่ผ่านมา มีหลากหลายที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ตรงจุด โดยอาศัยสื่อเป็นสำคัญ จากการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ ระหว่าง 31-40ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมคือขาดความรู้ความเข้าใจของประชาชนขาดการวิเคราะห์ถกแถลงก่อนการประชามผู้นำทั้งการเมืองและการปกครองไม่มีเป้าหมายและการวางแผนดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนขาดการประสานงานงบประมาณไม่เพียงพอต่อโครงการที่เสนอจากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐพบว่า ประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีส่วนร่วมระดับปานกลาง

ด้านการตัดสินใจด้านการปฏิบัติและด้านการรับผลประโยชน์ส่วนด้าน การพยายามประเมินผลมีความแตกต่างกันคือประชาชนมีส่วนร่วมปานกลางส่วนเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีส่วนร่วมน้อยการหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนควรมีการ จัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ ให้มีการปรับโครงสร้างการแบ่งฝ่ายงานจัดการระบบสัดส่วนในการลงมติเพื่อเสนอโครงการผู้นำควรวีตหลักทรัพย์บาลดำเนินงานไม่ก้าวทาบบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกันมีการปรับทัศนคติประสานงานแจ้งข่าวสารรายงานผลการพิจารณาแบบแผนให้เป็นที่ทราบทั่วกันทั้งผู้นำชุมชนและประชาชนสร้างความร่วมแรงร่วมใจในการเข้าร่วมประชุม (Yaboonna, Jullajakwat, and Jaipakdee, 2017)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีบทบาทสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเป็นตัวกลางประสานการทำงานระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อขับเคลื่อนให้ประชาชนได้ร่วมคิดร่วมแก้ปัญหา ตลอดจนร่วมสร้างร่วมส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในเขตพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ การพัฒนาในตำบลจะสมบูรณ์ได้จะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน ให้เกิดความตระหนักร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและมีความเข้าใจในแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา นอกจากนี้ยังได้เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนให้พร้อมเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ (Norasing Subdistrict Administrative Organization, 2018) องค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระหน้าที่รับผิดชอบในการสื่อสารไปยังภาคประชาชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแผน และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อชุมชนนั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง ก็จะช่วยให้บทบาทหน้าที่และภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ จนนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและชุมชนไปพร้อมกัน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหาร ส่วนตำบล

การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการรวมกำลังระหว่างประชาชนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสานเข้าเป็นชีวิตของชาติ ทำให้ประชาชนสามารถอุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา ประสบปัญหาจากการที่ประชาชนในชุมชนขาดความสนใจหรือขาดการมีส่วนร่วม รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายที่เป็นปัจจัยที่เป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนในลักษณะ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย เกิดความชอบธรรมอันนำมาซึ่งประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง (Yuenyong, 2018) โดยสาเหตุที่ทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอาจเนื่องมาจากการขาดประสิทธิภาพในระบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่พบปะประชาชนน้อย ส่งผลให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนไม่ทั่วถึง ลำช้า และแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด รวมทั้งประชาชนที่มีอายุมากแล้ว มักจะมีข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อที่ทันสมัย และไม่สะดวกเข้าร่วมงานกับชุมชนบ่อยนัก จึงทำให้กลุ่มคนสูงวัยไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาองค์กรและชุมชน (Phra Thawatchai Santidhammo (Wannawin), 2018) โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเชียงรายได้ประสบปัญหาในการบริหารงานและการสื่อสาร ไปยังภาคประชาชนเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน จากความหลากหลายของชาติพันธุ์ ที่มีทั้งกลุ่มไทลื้อ ไทเขิน ไทใหญ่ จีนยูนนานหรือจีนฮ่อ และจีนโพ้นทะเล อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ โดยประชาชนมีวิถีการดำเนินชีวิต บริบททางภาษาและวัฒนธรรมเฉพาะของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการไม่เข้าใจระเบียบกฎหมายและข้อปฏิบัติของหน่วยงานราชการได้ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้การสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และการมีวิถีปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันที่เอื้อต่อการร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องทำได้ค่อนข้างยาก (Upayokin,

2017) ผู้วิจัยจึงสนใจในการวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงรายเพื่อช่วยสร้างองค์ความรู้ และแนวทางให้แก่ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการประยุกต์ใช้เทคนิคและวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม แก่ประชาชนในทุกเพศ วัย ชาติพันธุ์ และมีระดับความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน ให้ได้รับรู้ ตระหนัก และสามารถต่อยอดนโยบายและแผน สู่การมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนในทุกขั้นตอนได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทและสภาพปัญหาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นกระบวนการเพื่อค้นหาพัฒนาแนวทาง การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี

ผู้วิจัยทำการศึกษารูปแบบ สภาพปัญหา รูปแบบ และแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย การศึกษารูปแบบการสื่อสาร ทฤษฎีการมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาชุมชน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม

ผู้วิจัยใช้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงรายเป็นสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงราย ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสื่อสารและพัฒนาชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งออกเป็น ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้บริหาร จำนวน 16 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง มีเกณฑ์คัดเลือก คือ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงราย มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเวียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน องค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า และองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หล

2. ผู้นำชุมชน จำนวน 8 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง มีเกณฑ์คัดเลือก คือ เป็นผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน ของตำบลรอบเวียง ตำบลแม่สลองใน ตำบลปากอ่า และตำบลเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงรายมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง มีเกณฑ์คัดเลือก คือ เป็นผู้สอนระดับอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี สอนอยู่ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร หรือการพัฒนาชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ซึ่งผ่านการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการสื่อสาร จำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 และค่าค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งหมดเท่ากับ 0.92

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จากนั้นติดต่อขออนุญาตองค์การบริหารส่วนตำบล และมหาวิทยาลัยที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยเพื่อเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยแจ้งข้อตกลงเบื้องต้น สิทธิและประโยชน์ของงานวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ลงชื่อในเอกสารยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้

3. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ จำนวน 5 ประเด็นหลัก ใช้เวลาการสัมภาษณ์ท่านละ 45 นาที

4. หลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์ผู้วิจัยนำข้อมูลไปข้อสรุปตามประเด็นที่ศึกษา สรุปผลและอภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาจากการสัมภาษณ์ โดยการนำข้อมูลมาเรียบเรียง จัดกลุ่ม โดยแบ่งแยกกลุ่มข้อมูลตามตัวแปรและประเด็นหลักที่ศึกษา นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ โดยการสร้างข้อสรุป จากการตีความและการสัมภาษณ์รวมไปถึงข้อมูลเอกสารที่ได้มาและทำการทดสอบข้อมูลแบบสามเส้าแล้วนำกรอบแนวคิดมาเป็นตัวตีกรอบตามทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงเพื่อให้ได้ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

บทบาทการสื่อสาร ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรม ความร่วมมือ และการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชน และรูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ การร่วมพัฒนานโยบาย การร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน การร่วมปฏิบัติงาน และการร่วมประเมินผล โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งจากผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงรายได้

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาบทบาทและสภาพปัญหาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า 1) บทบาทการสื่อสาร ประกอบด้วย 1.1) การให้ข้อมูลข่าวสาร โดย อบต. มีบทบาทในการสร้างความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ประชาชนเกิดการเรียนรู้สิทธิของตนเอง รวมถึงการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับมาตรการและนโยบายต่างๆ 1.2) การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังความคิดเห็น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจด้วยวิธีต่างๆ เช่น การจัดประชุมและรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ

การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของ อบต. การประชุมชมหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การรับและตอบสนองเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ของประชาชน การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของ อบต. เป็นต้น

1.3) การเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือก ส่งเสริม ประสานงาน และดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล สร้างความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึกและความตระหนัก การมีส่วนร่วม และความพร้อม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และ 1.4) การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชน โดยให้อำนาจแก่ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจตามหลักความเสมอภาค (Equality) โดยถือได้ว่าประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคกัน การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้มีความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยถือหลักที่ว่ารัฐจักต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่มีสาระสำคัญอย่างเดียวกันให้เหมือนกัน และปฏิบัติต่อบุคคลที่มีสาระสำคัญต่างกันให้แตกต่างกัน 2) สภาพปัญหาการสื่อสารประกอบด้วย 2.1) การให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึง การให้ข้อมูลข่าวสารคลาดเคลื่อนไม่ชัดเจน ประชาชนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไม่เป็น การนำเสนอเนื้อหาไม่เหมาะสม เนื้อหาที่มีประโยชน์ข่าวสารน้อยเกินไป อุปกรณ์สื่อสารไม่เพียงพอ และขาดบุคลากรที่มีทักษะความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารของราชการ 2.2) การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังความคิดเห็น ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียจะไม่ทราบถึงหลักเกณฑ์ เหตุผลในการร่างกฎหมาย หรือการแก้ไขกฎหมาย วัตถุประสงค์ หรือโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้น จึงไม่สามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็นได้ทัน หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียบางคนไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จึงทำการส่งจดหมายมาเพื่อแสดงความคิดเห็นระยะเวลาเพียง 15 วันนี้อาจจะไม่เพียงพอ ทำให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับข้อมูลจริงๆ ที่ครบถ้วนรอบด้าน และไม่ได้รับข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้เสียจริงเพื่อนำไปปรับปรุงร่างกฎหมายให้ตรงตามความต้องการของประชาชน 2.3) การเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือ การที่ประชาชนกลุ่มผู้คัดค้านไม่เข้าร่วมประชุมประชาพิจารณ์ทำให้ไม่ทราบถึงรายละเอียดต่างๆ ของโครงการที่ อบต. นำมาชี้แจงและทำให้กลุ่มผู้คัดค้านไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนให้กรรมการประชาพิจารณ์และผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่างๆ ทราบ ตลอดจนกลุ่มผู้คัดค้านไม่สามารถซักถามข้อสงสัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกบโครงการได้ องค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า และองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเวียง เป็นชุมชนนอกชานเมืองแต่ยังอยู่ในพื้นที่ราบ มีประชากรในเขตรับผิดชอบจำนวนมาก สภาพชุมชนค่อนข้างกระจายตัว ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือในกิจกรรม/โครงการต่างๆ ค่อนข้างน้อย 2.4) การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชน ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ให้เกิดผลประกอบการตัดสินใจ หลังจากจัดทำประชาพิจารณ์แล้ว คณะกรรมการประชาพิจารณ์จะทำรายงานเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้มีอำนาจตัดสินใจ ซึ่งจากที่ผ่านมาปรากฏว่าผู้มีอำนาจตัดสินใจมักจะไม่ให้ความสำคัญต่อรายงานดังกล่าว

วัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า 1) การร่วมพัฒนานโยบาย ควรกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ โดยใช้การสื่อสารแบบสองทางจากเบื้องล่างขึ้นสูงเบื้องบน เพราะประชาชนสามารถให้ข้อมูลที่มีคุณค่าต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและควบคุมกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) การร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่จะใช้ การสร้างกระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่ประชาชนสนใจร่วมกันเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบร่วมแสดงความคิดเห็น

รวมทั้งการติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมไปถึงเกิดการประสานงานซึ่งกันและกันการทำงาน ในระยะเริ่มต้นอาจอาศัยผู้นำในการทำกิจกรรม 3) การร่วมปฏิบัติงาน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้าง ประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงาน และ การดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก ยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและ จิตใจ การร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรการที่ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ โดยมีกลยุทธ์ในการ ทำงานด้วยการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน การให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง การทำงานเป็นทีม การสนับสนุนปัจจัย การติดต่อสื่อสารรวมทั้งการให้ขวัญและกำลังใจ และ 4) การร่วม ประเมินผล ควรให้ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปแล้วนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย เป็นการประเมินผลการหน้าเป็นระยะๆ หรือ กระทำในรูปของการประเมินผลรวม การตรวจสอบและประเมินผลการบริหารของหน่วยงานรัฐหรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชาวบ้านเข้าร่วมกันในการพัฒนาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน

วัตถุประสงค์ที่ 3 การศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า 1) การให้ข้อมูลข่าวสาร ควรสร้างความเข้าใจที่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารที่ใช้ภาษาซึ่งเข้าใจได้ การทำกิจกรรม แบบเดิมซ้ำๆ ทำให้คนในชุมชนได้เห็นถึงประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางพฤติกรรมไปโดยปริยายๆ โดยเพิ่มบุคลากรและจัดอัตรากำลังให้เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการจัดอัตรากำลังให้เพียงพอในการปฏิบัติงานมีความคล่องตัว รวดเร็ว และลดโอกาสเกิดความผิดพลาด ในการสื่อสารข้อมูล เนื่องจากความเร่งรีบในการปฏิบัติงาน และปรับระบบการสื่อสารให้ครอบคลุม ทุกหน่วยงานทุกหมู่บ้าน 2) การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังความคิดเห็น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการกระทำความผิดของ อบต. การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และเข้าร่วม เป็นคณะทำงาน มีการใช้องค์ความรู้และทรัพยากรของชุมชนในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เป็นการสร้างความ เชื่อมั่นและความไว้วางใจ 3) การเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือ ควรวางแผนการทำงาน อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยมีการบูรณาการบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานราชการ เข้าด้วยกัน โดยใช้กลไกของคำสั่งและหน้าที่ความรับผิดชอบตามกรอบของกฎหมายเป็นเครื่องมือในการ สื่อสาร รวมทั้งมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนแม่บทหรือยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาท้องถิ่น และ 4) การ มอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชน ควรดำเนินงานแบบผสมผสานและสอดคล้องกัน เพื่อให้บังเกิดผล ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน ในการร่วมรับรู้ตั้งแต่ต้น ร่วมคิด ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินการ โดยมีหน่วยงานจากส่วนกลางให้การสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินการ พร้อมกับการกำกับ ดูแล และติดตามตรวจสอบ ประเมินผล อย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่

Picture 1: Summary of Knowledge the Communication for Building the Community Development Participation by Administrator of the Subdistrict Administrative Organizations in Chiang Rai Province

จากแผนภาพ สรุปองค์ความรู้การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย มีข้อค้นพบดังนี้ ควรร่วมพัฒนานโยบายโดยใช้การสื่อสารแบบสองทางจากเบื้องล่างขึ้นสูงเบื้องบน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่สนใจ และร่วมตรวจสอบและประเมินผลการบริหารของ อบต.

ทั้งนี้ รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดเชียงราย ควรร่วมพัฒนานโยบายโดยใช้การสื่อสารแบบสองทางจากเบื้องล่างขึ้นสูงเบื้องบน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่สนใจ และร่วมตรวจสอบและประเมินผลการบริหารของอบต. และแนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสาร ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ

ภาษาในการสื่อสาร สร้างความเชื่อมั่น สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ การบูรณาการ กลไกของคำสั่ง การควบคุม การป้องกัน และการบริหารจัดการ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย มีประเด็นในการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 บทบาทและสภาพปัญหาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า การให้ความรู้ต่างๆ สิทธิของประชาชน รับฟังความคิดเห็นผ่านการประชาคมหมู่บ้าน สสำรวจความคิดเห็นจัดโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ประสานงาน มอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชนอย่างเสมอภาค สร้างความตระหนักในคุณค่าของตนเอง และพัฒนาตนเอง และสภาพปัญหาในการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึง ข้อกำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ขาดการเผยแพร่ข้อมูลและบุคลากรขาดความชำนาญ การกระจายตัวของชุมชน การประกอบอาชีพหลัก ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ให้เกิดผลประกอบการตัดสินใจ และข้อจำกัดของกฎ ระเบียบ ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่ และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 และตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ตามที่กฎหมายกำหนด แก่ประชาชน ในวันและเวลาราชการ สอดคล้องกับแนวคิด LAPP (2008) กล่าวไว้ว่า บทบาทการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมมีกรอบปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อสารในการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษา หรือการรับฟังความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรม ความร่วมมือ และการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชน และมีการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมประกอบด้วย การปฏิบัติการสื่อสารด้านการร่วมพัฒนานโยบาย การร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน การร่วมปฏิบัติงาน และการร่วมประเมินผล และงานวิจัยของ Wala, and Navaku (2022) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีบทบาทอยู่ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม การตลาดและประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบสารสนเทศข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และการสร้างและพัฒนากลไกการบริหาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chalee (2021) รูปแบบและวิธีการในการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย การให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ Facebook Fanpage ป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์ LED ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ของราชการ ช่องทาง Youtube สื่อสิ่งพิมพ์ และแอปพลิเคชัน Line ในลักษณะของการนำเสนอข้อมูล ประกาศ คำสั่ง และเปิดให้แสดงความคิดเห็น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า ควรร่วมพัฒนานโยบายโดยใช้การสื่อสารแบบสองทางจากเบื้องล่างขึ้นสูงเบื้องบน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่สนใจ และร่วมตรวจสอบและประเมินผลการบริหารของอบต. ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นตามแผนพัฒนาตำบล ดังนั้น อบต. ควรเปิดโอกาสและส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม พัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิด United Nations (1981)

ระบุว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ Cohen, and Uphoff (1980) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Warunsaharachaphon (2019) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และงานวิจัยของ Deborjago, and Lanui (2020) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ด้านการร้องเรียนให้มีได้หลากหลายช่องทาง และให้ชี้แจงผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของ อบต. ให้มากขึ้น และต้องการให้ อบต. ทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มประชาชนเพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนพัฒนาของ อบต. เพื่อการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่า ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ ภาษาในการสื่อสาร สร้างความเชื่อมั่น สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ การบูรณาการ กลไกของคำสั่ง การควบคุม การป้องกัน และการบริหารจัดการ ทั้งนี้เป็นการสื่อสารที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่สูงสุด ในอดีตที่ผ่านมาคนในชุมชนขาดความเชื่อมั่นต่อภาครัฐ จึงไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาจนกระทั่งมี อบต. เข้ามาดำเนินงานเพื่อขอข้อมูลและขอความร่วมมือที่จะแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีการจัดประชุมกลุ่มย่อยรับฟังข้อมูลก่อนที่จะจัดประชาคมครั้งใหญ่โดยเชิญทุกภาคส่วนเข้าร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ Walaisathien (2003) ที่กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมนับเป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนาในทุกระดับ ตั้งแต่องค์กรชุมชนในชุมชนเล็กๆ ในชนบท องค์กรชุมชนในบริษัทเอกชน จนถึงการพัฒนาประเทศ ที่ต้องใช้มติของภาคประชาชนในการจัดการและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดพลังของทุกฝ่ายในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบแทนจากการที่ได้ทำงานร่วมกันนั้น และผลจากการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ นำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Makkong, Sridee, and Thokaew (2022) พบว่า แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม แบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ภาครัฐ โดยจัดสัมมนากระดับความรู้ความสามารถด้านการจัดการปัญหา และภาคประชาชน จัดอบรมให้ความรู้สร้างเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานแก้ปัญหาทุกขั้นตอน การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา ทำให้เห็นประโยชน์การเข้าร่วมกิจกรรมและด้านการจัดการ รวมทั้งการตั้งคณะทำงาน โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานการขับเคลื่อนแนวทาง ผ่านกิจกรรมและการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง และงานวิจัยของ Changrea, and Biggins (2018) พบว่า มีกระบวนการสื่อสาร (SMCR) คือ ผู้นำชุมชนทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร (S) หลักโดยมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐร่วมด้วยในสถานการณ์ที่ชุมชนต้องการความน่าเชื่อถือด้านวิชาการ ถ่ายทอดเนื้อหาสาร (M) ในประเด็นที่สอดคล้องกับปัญหาทรัพยากรของชุมชน ใช้สื่อบุคคล โดยเน้นช่องทาง (C) การประชุมประชาคมเป็นช่องทางหลัก ได้แก่ การประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านและระดับตำบลควบคู่กัน ถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร (R) คือประชาชนในชุมชนชุมชนท่าพรุ-อ่าวท่าเลน จังหวัดกระบี่ โดยชุมชนเน้นการสื่อสารกลุ่มที่เป็นการสื่อสารระหว่างผู้นำชุมชนและกลุ่มแกนนำชุมชน ตลอดจนการสื่อสาร

สาธารณะที่เป็นการสื่อสารร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชน กลุ่มแกนนำชุมชนและประชาชนในชุมชน มีการสลับบทบาทระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารเกิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมทั้งในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟัง การแสดงความคิดเห็น การร่วมปฏิบัติงานและการเสริมสร้างพลังอำนาจการตัดสินใจให้กับประชาชน

สรุป

การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย นั้น มีบทบาทในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1. การให้ข้อมูลข่าวสาร 2. การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังความคิดเห็น 3. การเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือ และ 4. การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชน ส่วนสภาพปัญหาการสื่อสารนั้น ประกอบด้วย 1. การประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึง ข้อมูลข่าวสารคลาดเคลื่อนไม่ชัดเจน 2. การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังความคิดเห็น ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียก็จะไม่ทราบถึงหลักเกณฑ์ จึงไม่สามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็นได้ทัน 3. การเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือในกิจกรรม/โครงการต่างๆ ค่อนข้างน้อย และ 4. ผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่ให้เกิดผลประกอบการตัดสินใจ หลังจากจัดทำประชาพิจารณ์แล้ว จากการศึกษาบทบาทและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ได้ดังนี้ 1. การร่วมพัฒนานโยบาย ควรกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ โดยใช้การสื่อสารแบบสองทางจากเบื้องล่างขึ้นสูงเบื้องบน 2. การร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. การร่วมปฏิบัติงาน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน และ 4. การร่วมประเมินผล ควรให้ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปแล้วนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย ส่งเสริมให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ได้โดย 1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ควรสร้างความเข้าใจที่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารที่ใช้ภาษาซึ่งเข้าใจได้ และปรับระบบการสื่อสารให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานทุกหมู่บ้าน 2. การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังความคิดเห็น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการกระทำผิดของ อบต. การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ 3. การเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือ ควรวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยมีการบูรณาการบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานราชการเข้าด้วยกัน และ 4. การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชน ควรดำเนินงานแบบผสมผสานและสอดคล้องกัน เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน พร้อมกับการกำกับ ดูแล และติดตามตรวจสอบ ประเมินผล อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคือ การให้ความรู้ต่างๆ สิทธิของประชาชน และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด

เชิงรายควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ตลอดจนเครื่องมือในการสื่อสาร เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างถูกต้องและทันต่อสถานการณ์ รวมถึงบริบทของพื้นที่ ด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค วางแผนการออกแบบเนื้อหาสาระ การนำเสนอและเผยแพร่ รวมถึงการกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพปัญหา ความชอบความสนใจ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการสื่อสารควรร่วมพัฒนานโยบายโดยใช้การสื่อสารแบบสองทางจากเบื้องล่างขึ้นสูงเบื้องบน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ควรมีเวทีสาธารณะเป็นการประชุมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าของโครงการกับประชาชนการประชุมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะรวมทั้งการซักถามเพื่อทราบรายละเอียด นอกจากนี้ข้อข้อใจแล้วข้อมูลจากการประชุมจะถูกนำไปปรับปรุงโครงการให้มีความเหมาะสม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการใช้ประโยชน์จากการสื่อสาร ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ ภาษาในการสื่อสาร สร้างความเชื่อมั่น สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ การบูรณาการ กลไกของคำสั่ง การควบคุม การป้องกัน และการบริหารจัดการ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงรายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายการสื่อสารการมีส่วนร่วมมาพัฒนาการแก้ปัญหาชุมชนให้เป็นเครือข่ายสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน และการสร้างความร่วมมือในทุกๆ ฝ่ายไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณควบคู่ไปกับเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงราย ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการสร้างเครือข่ายการสื่อสารการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นด้วยช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อหาแนวทางในการวางกลยุทธ์เครือข่ายความร่วมมือ และช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

References

- Chalee, J. (2021). *Factors Affecting the Quality of Information Services: A Case Study of Organizations Administration of Sa Kaeo Province*. (Master's Thesis). Ramkhamhaeng University. Bangkok.
- Changrea, T., & Biggins, U. (2018). Communication to Create Participation in Management Community Natural Resources to Tourism Sustainable: Tha Phru Community - Ao Tha Lane, Krabi Province. *Journal of Communication and Management NIDA*, 4(1), 62-72.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participations Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity*. New York: World Developments.
- Deborjago, B., & Lanui, A. (2020). *People's Participation in Administration of Batong Subdistrict Administrative Organization, Rueso District, Narathiwat Province*. Retrieved May 3, 2023, from <http://www2.huso.tsu.ac.th/NCOM/husoicon2021/fullPDF/20211511317-456.pdf>

- IAPP. (2007). IAP2 Spectrum of Public Participation. Retrieved May 3, 2023, from http://c.ymcdn.com/sites/www.iap2.org/resource/resmgr/Foundations_Course/IAP2_P2_Spectrum.pdf
- Makkong, M., Sridee, S., & Thokaew, W. (2022). Engaging Communication to Solve the Wastewater Problem of Khlong Si Wa Passawat Samut Sakhon Province. *Journal of Administration and Local Innovation*, 4 (3), 79-98.
- Norasing Subdistrict Administrative Organization. (2018). *Authority of the Local Government Organization. Ang Thong: Norasing Subdistrict Administrative Organization.*
- Phra Thawatchai Santidhammo (Wannawin). (2018). *Public Participation in Community Development in the Municipality, Sakaew Province.* (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
- United Nations. (1981). *Planned Population Distribution of Development.* New York: United Nations.
- Upayokin, P. (2017). Ethnic Diversity and Border Economic Development in Mae Sai District, Chiang Rai Province. *Journal of Social Sciences Faculty of Political Science*, 47(1), 81-105.
- Wala, T., & Navaku, S. (2022). The Role of Sub-district Administration Organizations in Local Tourism Management: A Case Study of Wat Sri Mongkol Community, Nan Province. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(4), 386-402.
- Walaisathien, P. (2003). *Processes and Techniques for Developers.* Bangkok: Project to Promote Learning for Happy Communities.
- Warunsaharachaphon, S. (2019). *Public Participation in Local Administrative Administration Talat Chinda Subdistrict Administrative Organization, Sampran District, Nakhon Pathom Province.* (Master's Thesis). Thammasat University. Bangkok.
- Yaboonna, N., Jullajakwat, J., & Jaipakdee, S. (2017). The People's Participation in Formulating the 3-year Development Plan (B.E. 2557-2559), Tombol Banpong Subdistrict Municipality, Amphor Hangdong, Chaingmai Province. *Ganesha Journal*, 13(1), 147-162.
- Yuenyong, Th. (2018). People's Participation Affecting Local Development in Nakhon Nayok Province. *Journal of MCU Nakhondhat*, 5(2), 119-132.